

գրով ժԱ, «Վասն էր ոչ գոյ ոչխարաց քոբայ յաշխարհին, որ Արա-
ղստան կոչի» վերնագրով ժԵ, «Պատմութիւն վասն գերեզմանին և
ոսկերացն Վարդ Պատրկայ» վերնագրով ԼԶ, «Պատմութիւն վասն
սատակման պիղծ Չոմարին» վերնագրով Խ և «Պատմութիւն
վասն սատակման Սուլէյման բէկին» վերնագրով ԽԱ գլուխները:

Վերջին երկու գլուխ-գրույցները ճյուղավորումներ են «Պատ-
մութիւն և պատճառք կողոպտելոյ զանուանի վանքն Վարագ կոչե-
ցեալ. և տանելոյ զաւագ սուրբ Նշանն ի բերդն Խօշաբայ և դար-
ծուծանելոյ անտի ի Վան քաղաք» վերնագրով ԼԸ գլխի և գունեղ
ու տպավորիչ մանրամասներով ներկայացնում են Վարագա վան-
քի կողոպտիչների՝ Չոմարի ու Սուլէյման բէկի անփառունակ
վախճանը: Դրանք Արմենուիի Սրապյանը համարում է «Բանավոր
աղբյուրներից գրի առած, բայց հեղինակի ակտիվ միջամտու-
թյամբ ու շեշտված անհատականությամբ պատմված»¹⁹ գրույցների
օրինակներ:

Գլուխ-գրույցներում իրադարձությունների հոսքը ներկայաց-
վում է առավել կոնկրետ ու կենտրոնացված, շեղումները գրեթե
բացառվում են, իսկ ներտեքստային կառուցվածքային միավորնե-
րը և, հատկապես, ծրագիր-խոստում միավորը²⁰, իսպառ բացա-
կայում են: Այս ամենի արդյունքում՝ գլուխ-գրույցները թեպետ զուտ
տեղեկատվական առումով լույս են սփռում վկայագրված իրադար-
ձությունների վրա, բայց շատ առումներով դառնում են տեքս-
տային ներփակ տարածք:

Պատմագրության ժանրային տարածքում ընդգրկվելով՝
գրույցը երբեմն ձեռք է բերում այնպիսի նոր հատկականություն-

¹⁹ **Արմենուիի Սրապյան**, Հայ միջնադարյան գրույցներ, էջ 80:

²⁰ Այդ միավորների մասին մանրամասն տես մեր «Ներտեքստային կառուցված-
քային միավորները Առաքել Դավրիժեցու «Գիրք պատմութեանց» աշխատու-
թյունում» հրապարակումը, «Գրականագիտական հանդես», Ա-Բ, 2007,
էջ 12–22, ինչպես նաև սույն աշխատության «Ներտեքստային կառուցված-
քային միավորների բնույթը» ենթագլուխը: